

ТЕОРЕТИЧНИЙ МАТЕРІАЛ

Числівники *один, одна, одне, одно* відмінюються за відмінками й родами в однині: *одного, однієї, (на) одному*. Числівник одні вживається лише з іменниками, що мають тільки форму множини: *одні ворота, одні двері*.

Числівники *два (дві), три, чотири* відмінюються тільки за відмінками: *двох, трьох, (на) чотирьох*.

Як *п'ять* або *шість* відмінюються числівники *дев'ять, десять, одинадцять, дванадцять, тринадцять, чотирнадцять, п'ятнадцять, шістнадцять, сімнадцять, вісімнадцять, дев'ятнадцять, двадцять, тридцять*.

У складних числівниках на позначення десятків *п'ятдесят, шістдесят, сімдесят, вісімдесят* відмінюється тільки друга частина: *п'ятдесяти (п'ятдесят'юх), сімдесяти (сімдесят'юм), (на) вісімдесяти (вісімдесят'юх)*.

У складних числівниках на позначення сотень *п'ятсот, шістсот, сімсот, вісімсот, дев'ятсот* відмінюються обидві частини: *п'ятисот, шестистами (шістьмастами)*.

Числівники *сорок, дев'яносто, сто* в усіх відмінках, крім називного і знахідного, мають закінчення – а: *сорока, дев'яноста, ста*.

У складених кількісних числівниках відмінюються всі складові частини: *двадцяти п'яти, сорока сімом (семи), (на) п'ятистах шістдесяти (шістдесят'юх) семи (сімох)*.

Числівники *тисяча, мільйон, мільярд* відмінюються як іменники (*тисяча* – як іменник I відміни мішаної групи, *мільйон і мільярд* – як іменники II відміни твердої групи).

Робота з таблицями.

Відмінювання числівників

один, одно (-е), одна

<i>Відм.</i>	<i>Однина</i>		<i>Множина</i>
	<i>жіночий рід</i>	<i>чоловічий і середній рід</i>	<i>для всіх родів</i>
<i>Н.</i>	<i>одна</i>	<i>один одно (одне)</i>	<i>одні</i>
<i>Р.</i>	<i>однієї (одної)</i>	<i>одного</i>	<i>одних</i>
<i>Д.</i>	<i>одній</i>	<i>одному</i>	<i>одним</i>
<i>З.</i>	<i>одну</i>	<i>як Н. або Р.</i>	
<i>О.</i>	<i>однією (одною)</i>	<i>одним</i>	<i>одними</i>
<i>М.</i>	<i>(на) одній</i>	<i>(на) одному</i>	<i>(на) одних</i>

2, 3, 4 власне кількісні та відповідні їм збірні

<i>Н.</i>	<i>два, дві, двоє*</i>	<i>обидва</i>	<i>три, троє*</i>	<i>чотири, четверо*</i>
<i>Р.</i>		<i>обидві</i>		
<i>Д.</i>	<i>двох</i>	<i>обох</i>	<i>трьох</i>	<i>чотирьох</i>
	<i>двом</i>	<i>обом</i>	<i>трьом</i>	<i>чотирьом</i>
<i>З.</i>	<i>як Н. або Р.</i>			
<i>О.</i>	<i>двома</i>	<i>обома</i>	<i>трьома</i>	<i>чотирма</i>
<i>М.</i>	<i>(на) двох</i>	<i>(на) обох</i>	<i>(на) трьох</i>	<i>(на) чотирьох</i>
<i>*Тут і далі збірні відрізняються лише формою називного (і знахідного) відмінків</i>				

5 – 20, 30 власне кількісні та відповідні їм збірні

<i>Н.</i>	<i>п'ять, п'ятеро</i>	<i>шість, шестеро</i>	<i>сім, семеро</i>	<i>вісім,</i>
<i>Р.</i>	<i>п'яти і п'ятьох</i>	<i>шести, шістьох</i>	<i>семи і сімох</i>	<i>восьмеро</i>
<i>Д.</i>	<i>п'яти і п'ятьом</i>	<i>шести і шістьом</i>	<i>семи і сімом</i>	<i>восьми,</i>
				<i>вісьмох</i>
				<i>восьми,</i>
				<i>вісьмом</i>
<i>З.</i>	<i>як Н. або Р.</i>			
<i>О.</i>	<i>п'ятьма, п'ятьома</i>	<i>шістьма,</i>	<i>сьома, сімома</i>	<i>вісьма,</i>
<i>М.</i>	<i>(на) п'яти і (на) п'ятьох</i>	<i>шістьома</i>	<i>(на) семи і (на) сімох</i>	<i>вісьмома</i>
		<i>(на) шести і (на) шістьох</i>		<i>(на) восьми</i>
				<i>і (на) вісьмох</i>

У назвах десятків 50 – 80 змінюється лише друга частина

<i>Н.</i>	<i>вісімдесят</i>	<i>*У всіх відмінках числівників 5-20, 30, 50-80 (крім Н.в. та З.в. = Н.в.), є паралельні (варіанти) форми В О. в. не буває форми з - и у Р. Д. М. одна з форм на - и</i>
<i>Р.</i>	<i>вісімдесяти і вісімдесятьох</i>	
<i>Д.</i>	<i>вісімдесяти і вісімдесятьом</i>	
<i>З.</i>	<i>як Н. або Р.</i>	
<i>О.</i>	<i>вісімдесятма і вісімдесятмома</i>	
<i>М.</i>	<i>(на) вісімдесяти і (на) вісімдесятьох</i>	

40, 90, 100 мають лише **по дві форми**

<i>Н (і З. для неістот)</i>	<i>сорок</i>	<i>дев'яносто</i>	<i>сто</i>
<i>Решта відмінків (непрямі)</i>	<i>сорока</i>	<i>дев'яноста</i>	<i>ста</i>

У назвах сотень від **200** до **900** змінюються **обидві частини**

<i>Н.</i>	<i>двісті</i>	<i>триста</i>	<i>сімсот</i>
<i>Р.</i>	<i>двохсот</i>	<i>трьохсот</i>	<i>семисот</i>
<i>Д.</i>	<i>двомстам</i>	<i>трьомстам</i>	<i>семистам</i>
<i>З.</i>	<i>як Н. або Р.</i>		
<i>О</i>	<i>двомастами</i>	<i>трьомастами</i>	<i>сьомастами і сімомастами</i>
<i>М.</i>	<i>(на) двохстах</i>	<i>(на) трьохстах</i>	<i>(на) семистах</i>

Відмінювання складених числівників

Кількісні складені числівники

<i>Н.</i>	<i>тисяча шістсот три</i>	<i>сорок два</i>
<i>Р.</i>	<i>тисячі шестисот трьох</i>	<i>сорока двох</i>
<i>Д.</i>	<i>тисячі шестистам трьом</i>	<i>сорока двом</i>
<i>З.</i>	<i>тисячу шістсот три (трьох)</i>	<i>сорок два</i>
<i>О</i>	<i>тисячею шістьомастами трьома (шістьмастами)</i>	<i>сорока двома</i>
<i>М.</i>	<i>(на) тисячі шестистах трьох</i>	<i>сорока двох</i>

У **дробових числівниках**

6 (*шість*) 2 (*дві*) чисельник дроби змінюється, як **кількісний** числ.
8 (*восьмих*) 3 (*треті*) знаменник дроби змінюється, як **порядковий** числ.

1,7 (одна ціла і сім десятих) – змішане число

три тисячі триста шістдесят чотири –
 (складені кількісні) відмінюється кожне слово окремо

триста сорок четвертий (складені порядкові) –
 лише останнє слово (як прикметник твердої групи)

третій – як прикметник м'якої групи

Дробові числівники можуть поєднуватися і з такими іменниками, які не підлягають лічбі (назви рідини, маси тощо).

одна друга (частина) острова

одна сьома (частина)учнів

три соті (частини)гектара

п'ять сьомих (частин)рідини

шість цілих і сім восьмих

Залежний від дробового числівника **іменник** ставиться (як керована форма) **у родовому відмінку однини або множини** цей іменник при відмінюванні словосполучення **не змінюється;** опускається слово частина